

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

21. Quam quantitas itineris pedestris excuset à jejunio? Et an si iter pedestre sit iter merè voluntarium, possum ego, videlicet, peregrinari altera die jejunio non impedita, teneor-ne ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

sunt causa non rationabiles omittendi eiusdem præcepti obsequantiam. Secus autem dicendum est si impedimenta non essent ita proxima, & ratio est, quia durum videtur cum tanto rigore præceptum audiendi Missam recitandi diuinum Officium, & ieiunandi obligare, vt ob sui obseruantiam teneatur homo tollerere, vel præcauere illa omnia, quæ etiam remotè, & à longè, ac valde per accidens possunt impedire eius executionem: solum ergo obligat ad præcauenda ea, quæ vel proximè, & quasi eodem tempore, in quo præceptum obligat possunt executionem impedire, vt in Festo se inebriare, dare somno, vel studio cura præuisione omissionis Missæ; vel omnino voluntariè in die ieiunij de præcepto, superfluo labore itineris, ludi, venationis reddere se impotentem ad ieiunandum illo die. Et hæc omnia docet Bossius loco citato, vbi etiam subdit, quod si inde ieiunij quis ob honestam recreationem dat operam ludo, vel venationi, non ea intentione, vt soluat ieiunium, præuidens tamen ex defatigatione se euasurum impotentem ad ieiunandum, posset excusari à ieiunio, & à transgressione præcepti ieiunij in causa, & quod præceptum ieiunij non videatur ita strictè obligare, vt quis abstineat etiam ab honesta recreatione iuxta illius statum. Puto tamen, quod rarè possit eueniri, vt quis ludendo, vel venando causa honestæ recreationis non excedens limites virtutis ita defatigetur, vt reddatur impotens ad ieiunandum, & indigens plurimum refectioem; nisi sit complexio nis ita debilis, & delicatæ, vt etiam paruo labore notabiliter defatigetur. In his itaque, & similibus casibus iusta de causa suscipiens in die ieiunij opus laboriosum, quod vnà cum ieiunio perficere nequeat, nullo modo peccabit contra ieiunij præceptum; secus vbi voluntariè omninò id facit, vel facit ea intentione, vt eo die ieiunare non possit, & consequenter non teneatur; nam tunc semper in omni casu peccat in causa contra præceptum ieiunij ob prauum affectum ad peccatum, vt docent omnes Authores præallegati. Ea circa omnia superius dicta, ne deseras recognoscere Doctissimum Dicastillo de Sacrament. tom. 1. tractat. 5. discept. 5. dub. 10. §. 2. per totum.

RESOL. XIX.

An qui ad loca sancta peregrinantur, excusentur à ieiunio?

Idem est dicendum de itinerantibus cum curribus, & equis.

Et an flagellantes se in Hebdomada Sancta excusentur à ieiunio, si ob debilitatem experiantur ieiunium seruare non posse? Ex part. 1. tractatu 9. Resol. 46.

Sup. hoc sup. lege doct. Resol. 17. per tot. & si gnanter §. vii. & §. eius annot. & in rom. 7. tr. 1. Resol. 304. §. Et tandem in fia. & Resol. not. seq.

§. 1. Syluius in 2. 2. D. Thoma, q. 147. art. 4. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 23. dub. 4. numero 16. Fernandez in exam. Theolog. mor. p. 2. c. 8. §. 2. num. 12. & alij distinguunt: si enim peregrinatio potest sine incommodo differri, non excusatur: si non potest commode, excusatur.

2. Sed absolutè talem peregrinantem non esse ad strictum ieiunare, docet Sancius in Select. disp. 54. n. 2. vnde ait: [Generaliter dicendum est, excusari à ieiunio exequentem aliquod opus pium etiam absque necessitate, quod secum ieiunium non compatiatur vnde flagellantes se in hebdomada sancta excusantur à ieiunio, si ob debilitatem experiantur, se ieiunium seruare non posse: non enim Ecclesia præcipit abstinere à flagellis ob ieiunium; sed tantum ieiunium seruari à potentibus.] Ita Sancius.

3. Non reticebo tamen Ortiz in sum. c. 19. num. 12. Syluius absolute docere (peregrinantes non esse adstrictos ad ieiunium: sic enim ait: [Los que van camino, y el camino, no se forzolos, non son obligados al ayuno.] Sed circa præsentem questionem vide etiam Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 8. c. 1. n. 5. & alios.

RESOL. XX.

An equitantes teneantur ieiunare, si iter sit solum vnus diei? Ex part. 11. tractat. 2. & Miscel. 2. Resol. 57.

§. 1. Casus potest frequenter accidere. Pasqualis in Praxi de ieiunio deo. 316. numero 6. distinguunt, sic enim asserit: similiter nec equitantes mihi videntur immunes à ieiunio, quando iter est breue, & equus placidus, & obtemperans, atque gressu facili, & sine agitatione incedens; licet enim tunc interueniat aliquis labor, non tamen tantus est, vt generet multam lassitudinem, quæ non possit tolerari à ieiunante absque multo incommodo. Si verò iter sit plurium dierum, & præsertim in atate, quando calor configit equitantes, tunc equitantes erunt immunes à ieiunio etiam ab initio itineris, vt docent Fillicius, Bonacina supra citati, quia non est attendendus solum præsens status, sed etiam futurus. Ita ille.

2. Sed absolutè me citato contra illum tenet Leander de Præcept. Eccles. tractat. 5. disputatione 8. questione 105. Quod equitantes non teneantur ad ieiunium casu quo iter sit aut plurium dierum, aut nimis longum etiam si non sit plurium, sed solum vnus diei. Ratio est; Quia hoc casu quantum equus sit placidus, & egressus facilis, &c. nihilominus tamen equitans valde defatigatur, & lassatur ex agitatione equi, & longitudine itineris quæ maximam molestiam affert itinerantibus, vt experti satis sumus. Ita Leander, qui postea questione 102. etiam me citato magis indiuidualiter docet, cum qui vnico die decem, aut octo leucas conficit deobligari à ieiunio.

3. Et nouissimè inuenio hanc sententiam doctore doctum Patrem Andream Mendo in Bulla Cruxiate disput. 13. c. 1. num. 4. vbi sic ait, Non damnabo peccati eum; qui etiam equitans facit iter, si non ieiunet, dum die ieiunij viam vnus diei perambulet, scilicet nouem, aut decem Leucas Hispanicas; quia illa via per diem continuata ex se affert etiam equitanti laborem sufficientem ad excusandum à ieiunio, quod communiter accidere quisque experitur in corporis defatigatione, variisque circumstantiis in itinere frequentibus. Sic sensit consultus à me Pater Petrus Hurtado de Mendoza, vir apprime doctus, vt eius scripta manifestant; sic etiam & alij vt tutum in praxi affirmarunt. Ita Mendo, & Ego.

RESOL. XXI.

Quenam quantitas itineris pedestris excuset à ieiunio.

Et an, si iter pedestre sit mere voluntarium, possit ego, videlicet, peregrinari altera die ieiunio non impedire, teneatne peregrinationem relinquere ad obseruandum ieiunium?

Et quenam quantitas itineris equestris excuset à ieiunio? Ex parte 10. tractatu 14. & Miscel. 4. Resol. 2.

De hoc dubio interrogatus fui, occasione huius Anni sancti, in quo aliqui visitabant quatuor Ecclesias designatas, à summo Pontifice tempore Quadragesimæ, quæterunt à me an essent excusati à ieiunio? Et negatiuè respondi: quia iter ad minus duodecim milliariū excusat à ieiunio. Verū Leandrus de Præceptis Eccles. tract. 5. dist. 8. quæst. 95. putat iter pedestre nouem milliariū sufficere; sic itaque aliter: Respondeo nec sufficere iter pedestre septem milliariū ad eximendum quem à ieiunio, ut vult Pasqualigus, nec esse ad id necessarium, iter quindecim, aut viginti milliariū, ut Azorio, Bonacina, & Fagnano placet; sed sufficere, & esse omninò necessarium, præcisè aliis circumstantiis iter nouem milliariū, seu trium leucarum, ad tollendam obligationem ieiunij. Quia huiusmodi iter, absolute loquendo, sufficit, & requiritur ad generandam eam lassitudinem corporis, & deflectionem spirituum animalium, quæ, ut restantari possint necessario requiratur, ac petat multiplicem refectiōem, quam vctat ieiunium. Ita Leandrus. Ego autem media via incedendo, puto, ut cum iter pedestre duodecim milliariū à ieiunio excusetur.

Sed quæres, an hæc sententia procedat, si iter pedestre sit mere voluntarium; possum ego videlicet pergrinari altera die ieiunio non impediri, teneor ne contingere peregrinationem ad obseruandum ieiunium. Plures affirmatiuè respondent: sed probabiliter P. Leandrus, vbi supra, q. 98. cum aliis negatiuam sententiam tenet, quia præceptum ieiunij, non prohibet iter pedestre: ergo voluntarie omninò potest suscipi à quocumque, & ab eo non obseruari ieiunium, casu quo labor itineris sit magis, & incompatible, cum illo.

Diximus supra iter pedestre duodecim milliariū excusare à ieiunio: quæro quid dicendum de itinere equestri. Respondet Leandrus, & probabiliter, quæstione 101. Iter equestre viginti quatuor milliariū à ieiunio excusare: unde quæstione 101. dixit, Equitantes non solum per plures dies, sed etiam per vnum diem ad ieiunium non teneri. Hæc sententia mihi placet, quia si iter vnius diei, dummodo sit ad minus duodecim milliariū sufficit ad excusandum à ieiunio illius diei iter pedibus agentem: ergo similiter, iter equestre vnius diei, dummodo sit triginta, aut viginti quatuor milliariū (quæ continent leucas Hispanicas excusare debet à ieiunio pro illo die, iter equo agentem.

RESOL. XXII.

An itinerantes cum curribus, & equis teneantur ieiunare? Ex p. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 40.

Ad hoc dubium ita respondent Trullench in Decal. tom. 1. lib. 3. cap. 1. dub. 7. num. 12. Illi autem qui equestres iter faciunt, communiter non eximuntur à ieiunio, præsertim si tempus longum non sit, ut si tantum sit sex, aut octo dierum: nam possunt inuenire refectiuicolum dilata cena in vesperam, nisi aliquis ex complexione particulari contrahat eam lassitudinem equitando, ut commodè ieiunare nequeat, vel si non inueniat simul vnicam refectiōem, quæ sit illi ad victum totius diei, vel nisi ex longo itinere defatigatus existat, vel nisi dubitetur probabiliter ex eo superuenturam debilitatem, vel si experientia probauit quis alias non habere vires ad iter faciendum, & complendum. Sic excusantur cursores equorum Hispaniæ, *los que van a la posta*, quia est labor maximus, nec vnica vice possum integram, & sufficientem refectiōem sumere. Sanchez vbi su-

pra, num. 5. & 6. & generaliter excusari possunt omnes, qui officio suo fungi nequeunt cum ieiunio. Filiuc. sup. dist. cap. 6. num. 122. qui idem dicit de itinerantibus in curru, vel lectica, si enim longum sit iter, solet inducere debilitatem, currus enim valde concutit, & defatigationem inducit, nisi valde commodus esset, ita ut nulla, vel valdè modica defatigatio coningeret. Hucusque Trullench. Sed ego in p. 1. tract. 9. * ref. 46. adduxi Ortiz in summa, cap. 19. num. 1. absolute docentem itinerantes etiam equestres non esse astrictos ieiunare; & quia inuenio, me citato sententiam Ortiz approbare etiam nouissimè Ioan. Machadam de perfecto Confessor tom. 2. lib. 6. p. 6. v. 6. docem. 3. num. 1. non grauari in consolationem itinerantium per extensum eius verba hic apponere, sic itaque ait, [Muchos absolutamente niegan que esten excusados del ayuno los que caminan caualteros; otros lo conceden con tantos requisitos, y limitaciones, que no situe mas que de dexar abierta la puerta a mil escrúpulos, y temores, de si el viage se pudo dexar para tiempo que no fuesse de ayuno, si se hyzo con necesidad, ò sin ella ò si el cansacio, que resulta es incompatible, ò no con el ayuno, ò el viage muy largo, condiciones todas que mas sirven de affigir, que de aliuar a vn pobre caminante. Con que no dudo sino que assi los Confesores, como los penitentes deuen mucho en esta razon a vn Autor graue, que con mucha probabilidad, y piedad excusa absolutamente del precepto del ayuno a todos los que caminan caualteros como quiera que sea aunque el viage no sea necesario, porque juzga que siempre el caminar aunque no sea a pie, trae consigo trabajo incompatible con el ayuno.] Ita ille.

* Quæ hic est 1. p. Ref. 19. §. vit. & in Ref. 20. & 21. §. vit. & inf. in Ref. seq.

RESOL. XXIII.

An itinerantes cum curru excusentur à ieiunio? Et quid de itinerantibus cum equis condiciis? Et an qui pedestre iter agunt, excusentur à ieiunio, si iter destinatum sit longum? Ex p. 10. tract. 12. & Misc. 2. Ref. 39.

§. 1. **D**e hoc casu his diebus interrogatus fui; & ad illum sic respondet Pater Pasqualigus in Praxi de Ieiunio, decis. 316. num. 5. vbi sic ait: Cerrum videtur, quod iter habentes in curru non excusentur, nisi ieiunent, regulariter loquendo; non enim, ut experientia constat, interuenit labor considerabilis, cum sedentes trahantur. Nec illa agitatio causat lassitudinem, cum non sit necesse eos, qui vehuntur contra ipsam nitri: Solum per accidens possit aliquis excusari, si nimirum ex illa agitatione per plures dies continuata debilitaretur, quia nimirum debile caput habet, nec possit vna refectiōe in prandio tantum cibi sumere, quantum sufficiat, & si solum ientaculum pro prandio sumat, nequeat ob debilitatem capitis resistere, Ita ille.

2. Sed magis amplè, & absolute loquitur Martinus de San Ioseph in mon. Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 11. de Ieiunio, num. 6. vbi ita asserit: [Para releuar del ayuno à los que caminan a pie, ha de ser el camino considerable, v. g. por parte del dia, que asiga al que camina, que si el viage fuesse de vna legua sola, claro està que no excusará saluo si el suieto fuesse tan flago que el corto camino le cansasse tanto; como à otro el camino largo. Comunmente no excusa del ayuno el caminar à cauallo, sino es que se aya de atender à la flaqueza del suieto, como acabo de dezir de los que caminan à pie. Lo mismo se deve dezir de los que caminan en cochos ò en carros, aunque si fuesse el viage largo, parece iusto aliuar los delay vno, por los continuos golpes que susien.] Hæc ille. Dico itaque cum Trullench,

Sup. hoc ex doct. Ref. not. præterea, signanter sup. in Ref. 21. §. 14.

N
A
n
i
a
L
I
V
V
I
I